

„A BIZALOM A PÉNZPIAC ALAPJA”

Beszélgetés Diósi Lászlóval, az OTP Bank Románia vezérigazgatójával

■ *Közgazdászok mondják, hogy a bankrendszer, a hitel a gazdaság hajtómotorja. Ám a gazdasági elemzők nagyjából egyetértenek abban is, hogy a mai napig tartó válság (vagy annak első hulláma) éppen a világ egyik legnagyobb és legrégebb befektetési bankjától, az amerikai Lehmann Brothers 2008. szeptemberi bukásától indult. Hogyan látja banki szakemberként három év távlatából, mi vezetett a Lehmann Brothers csődjéhez, kik és hol hibáztak akkor?*

– Egy szívbetegség sem az infarktusból indul, így azt sem lehet mondani, hogy a válság a Lehmann Brothers csődjétől indult, a válságnak már a bank bukását megelőzően is rengeteg szimptomája volt. Az okokat sokkal mélyebben kell keresnünk. Nemrég hallgattam meg egy nagyon érdekes interjút egy török bankárral, aki nagyon büszke volt arra, hogy náluk semmilyen bonyolult termék nincs: sem úgynevezett derivatívok, sem rafinált biztosítási kötvények, csupán banki alapszolgáltatások: hitel, betét, kártya. Hangsúlyozta, hogy köszönik szépen, jól vannak, nem kell semmiféle csődtől tartaniuk. Szintén nemrégiben egy harvardi professzort hallottam nyilatkozni arról, hogy a jelenlegi válság mögött alapvetően három probléma húzódik meg: a hosszú időn keresztül nagymértékben rendelkezésre álló források miatt bekövetkező eladósodás, a banki dereguláció [a nagyszámú szabályzók lebontása – szerk. megj.], illetve a bonyolult banki termékek. Ilyen termékeket kínált a Lehmann Brothers is. Olvastam olyan elemzést is, amely szerint a válságról tulajdonképpen Kína tehet, és lehet is ebben valami igazság. A kínai dömping-

**...ha a bankok
nem bíznak egymásban,
akkor ennek a pénzüpiaci
likviditások
és a gazdaság
látják kárát...**

árak miatt ugyanis az árak nagyon sokáig alacsonyak maradtak, az infláció is megalapozatlanul alacsony szinten mozgott, ezért a szokásos gazdasági ciklusok kilaposodtak, nem követte hagyományos módon a növekedést korrekció. Az alacsony árak miatt hatalmas vásárlóerő keletkezett, nagy mennyiségű készpénz teremtődött. Ez lecsapódott utána a bankrendszerbe, a bankok olcsó hitelekhez kerestek olcsó célállomásokot, így jelentkezett több országban (az Egyesült Államokban, Spanyolországban, de még Romániában is) az ingatlanboom. Mára már ott tartunk, hogy a gazdasági fejlődés mindenáron – újra és újra olcsó hitelekkel – történő erőltetése miatt eljutottunk az eladósodás olyan szintjére, ami önmagát nem képes kinőni, nem képes magát eltartani. Az első nagy gazdasági válság után Keynes hatására az volt az elképzelés, hogy pénzt pumpálunk a gazdaságba, ami növekedést eredményez, a növekedés nagyobb adóbevételt jelent, s így lassan az adósság „kinövekszi” magát. Tehát az adósság valójában nem csökken, hanem az elszámolási alap, jelen esetben a GDP fog nőni. Ez Amerikában így is történt az elmúlt hetven évben: folyton kinőtte magát az adósságokból a gazdaság. Az Egyesült Államok nagyon eladósodott a második világháború, a vietnami, a koreai háborúk idején, de a gazdasági növekedés az adósságot kinőtte. Ez a Bush-kormányzat idején fordult meg, amikor a nagyjából rendszerben lévő költségvetési egyensúlyi helyzetben elkezdtek adót csökkenteni, abban a reményben, hogy így nagyobb lesz a növekedés, ám nem így lett. Az történt, hogy a rendelkezésre álló, hatalmas készpénzmennyiséget a bankok kihelyezték hitelekbe, ebből a pénzből az emberek – jelzáloghitellel – ingatlant vásároltak, sokan bérbe is adták abban a reményben, hogy a bér fedezi a törlesztőrészletet. Ez perpetuum mobilének hangzik, de hát tudjuk, hogy ilyen nincsen. Az emberek azt hitték, hogy perpetuum mobile márpedig van, senki nem mondta el nekik az ellenkezőjét, a hatóságok sem, amelyek ezt a folyamatot le tudták volna állítani. Az akkori dereguláció folytán hatalmas tömegek jutottak nem jövedelemvizsgálati alapon hitelhez. A bankok a hatalmas verseny miatt még az alapszabályokról is megfeledkeztek. Nem érdekelte őket az az alapszabály, hogy nagy jövedelem nincsen, csak nagy bukta; csak sok apró kis üzlet van és kicsi marzs, ez az igazi banki üzlet. Így adott pillanatban kiderült, hogy a hitelek mögött nincs semmi. A bankok elkezdtek elárverezni az ingatlanokat, a kereslet-kínálat törvénye miatt az árak lezuhantak, és mivel a hitelek mögött álló jelzálogvagyongra jelzálogkötvényeket bocsátottak ki fedezetként (például egy harmincéves lejáratú hitelre harmincéves lejáratú kötvényt), az a pénz, amit a kötvényen keresztül teremtettek, hirtelen elpárologott.

– Hogyan vezethetett egy bank bukása – még ha a világ egyik legnagyobb pénzintézete is – a globális pénzügyi rendszer összeomlásához?

– Úgy, hogy a korábbi hatalmas pénzbőség egyik napról a másikra hatalmas pénzhiánnyá változott, és kialakult egy világszintű forráshiány: 2008 végén, 2009 elején eltűnt a pénz a bankközi piacról, a bankok egymásnak sem hiteleztek már, mert nem volt miből. Mivel eltűnt a pénz a gazdaságból, az a hitelforrás, ami a vállalatok fejlődését finanszírozta, szintén kiapadt vagy nagyon megdrágult. A cégek egyre nehezebben jutottak a fejlődésüket jelentő hitelekhez, s itt valójában már eljutottunk a reálgazdasági válsághoz.

– Említette, hogy a bankok sem hiteleztek többé egymásnak, mert nem volt miből. Valóban azért, mert nem volt miből, vagy azért is, mert már nem bíztak abban, hogy viszontlátják a pénzüket?

– A pénzpiac bízalmon alapul, semmi más. A pénzpiac összeomlásának fontos oka a bizalmi válság, amely egyébként mai napig is tart.

– A válság úgynevezett második hulláma már nem egy amerikai banktól, hanem Európából indult. Az európai országok adósságválságára, az euró válságára gondolok, amelyet Görögország csődközeli állapota robbantott ki. Ennek hatására az athé-

ni kormányt hitelező bankok végül arra kényszerültek, hogy leírják a görög adósság felét. Ezek szerint a görög államot évekig finanszírozó pénzügyezetek még csak nem is sejtették, hogy pénzüik egy részét soha nem látják többé?

– Világos, hogy a görög helyzet nem egyik napról a másikra súlyosbodott el, amit most látunk, az három éve is így volt. A görög kitettségű bankok az Európai Unió és az euró chartájában bíztak, ugyanis ezeknek egyik alapelve a szolidaritás. Eszerint a bajban lévő gazdaságokat kimentik, nem hagyják magukra. A görög állampapírok felvásárlói ezért gondolhatták úgy, hogy „bármilyen is történik, mi a pénzünket úgyis visszakapjuk”.

– Miért nem jelezték a hitelminősítők már három éve, hogy bajban van a görög állam, és kockázatos tőlük állampapírokat vásárolni?

– A hitelminősítőknek is megvan a maguk felelőssége ebben a történetben. Azt is látjuk, hogy a nyugalom helyreállítását sem segítik elő ezekben a hónapokban. Az a gond, hogy a hitelminősítők felelőssége nem bizonyítható. Indult korábban ellenük amerikai kongresszusi eljárás, sikertelenül, később hamis adatokkal szinte bedöntötték Franciaországot, mégis néhány vezetőjük lemondásán kívül nem esett semmi bajuk. Okos szerződésekkel, jogászokkal körülbástyázott intézmények, jogi felelősséget ezért esetükben nehéz megállapítani. A nagyobb probléma, hogy a hitelminősítők rendszerét egyetlen szemlélet, a Wall Street-i, angolszász szemlélet uralja. A kínaiak ezért már létrehozta egy saját hitelminősítőt, az európaiak is szeretnének egyet létrehozni. A hitelminősítésnek azonban akkor lenne igazán értelme, ha globálisan egységes kritériumrendszer szerint működne.

– Nem merülhet fel így az a gyanú, hogy a hitelminősítők értékelései bizonyos gazdasági érdekeket szolgálják?

– Dehogynem, csak szintén nehezen bizonyítható. Én például nagyon csodálkozom azon, hogy a shortolás, azaz a részvények esésére történő fogadás még mindig lehetséges a pénzpiacokon, hiszen ilyen hisztérikus helyzetben nagyon könnyű nyereszkesdni: bárki bármiről rosszat mond, azonnal elhiszik a piaci szereplők, s ez részvényárfolyamaik zuhanásához vezet. Erre tehát könnyű fogadni. Ezt a jelenséget nagyon károsnak tartom. A pénzpiacoknak és hitelminősítőknek is az volt az eredeti szerepük, hogy a tőkéhez jutást szervezeten oldják meg. Ha egy vállalkozás növekedni akar, akkor kaphat tőkét, vehet fel bankhitelt, bocsáthat ki kötvényt, vagy bocsáthat ki részvényt. Ez a négy módja van a vállalkozásfejlesztésnek, ám a részvénykibocsátás egy idő után elsődlegessé vált. Csakhogy manapság, ha nyilvánosságra kerül, mondjuk, egy rossz kaliforniai munkanélküliségi adat, ugyanaznap bezuhan a bukaresti tőzsde. Lassan visszاسírjuk azt az állapotot, amikor kinyomtatták a Los Angeles-i tőzsdeújságot, feltették a hajóra, három hét múlva elérkezett Bukarestbe, s a román fővárosban legfennebb úgy reagáltak, hogy „hűha!”, de valójában nem történt semmi. Úgy látom, hogy a reálgazdasági folyamatoknak gyakorlatilag semmi közük nincs a pénzpiacokhoz. Azt látjuk a legtöbb részvény esetében, hogy iparági spekulációk, pánikok mozgatják az árakat, s a cégek reális teljesítménye, a gazdasági kilátásaik már nem jutnak szóhoz a pénzpiacokon a tényleges értékek létrehozásánál. Ha pedig nincs tényleges érték, akkor milyen bizalomról beszélünk mi tulajdonképpen?

– Hogyan tudták az EU vezetői rábírní a görögországi kitettségű bankokat arra, hogy mondjanak le a görög adósság feléről?

– Onnan kezdeném a választ, hogy amikor kialakult a 2008–2009-es válság, ezt a kormányok megpróbálták a már említett hagyományos, keynesi módon kezelni: hitellekből származó pénzt nyomtak a gazdaságba abban a reményben, hogy a gazdasági fejlődés nagyobb adóbevételt eredményez, és megtérül a hiteltörlesztéshez szükséges összeg. Nem így történt, a korábban bevált módszer alkalmazása még job-

ban eladósította a költségvetéseket. Hiába szabályozzák szigorúan az eurózónában az országok eladósodottságát és a költségvetési hiányt, az EU vezetői tehetetlenek voltak. Írország adóssága például a GDP húsz százalékaról száz százalékra emelkedett rövid idő alatt a bankrendszer feltőkésítése miatt, ez ellen nem lehetett tenni semmit. Kialakult egy olyan állapot, amikor a gazdaság nem növekedett, nem voltak többletbevételek, viszont az államadósság elért egy olyan önfenntartó szintet, hogy az adósságszolgálati ráta (részletek és kamatok) már meghaladta a költségvetés lehetőségeit. A görögországi helyzet kicsit kilóg a képből, hiszen ott a demokráciának egy rendkívül extrém balkáni esetével állunk szemben. Az egymást követő athéni kormányok populista intézkedéseik fedezéséhez újabb és újabb hiteleket vettek fel, adókat csökkentettek, kiadásokat növeltek. Ezt kellett volna jobban látniuk a hitelminősítőknek és a görög államot hitelező bankoknak. Tetszik, nem tetszik, a bankok felelősek a kialakult helyzetért, mert nem mondták meg már három-négy éve az athéni kormánynak, hogy nem lesz ennek jó vége. Abban a pillanatban el kellett volna zárniuk a pénzcsoport, ahogy nyilvánvalóvá vált a görög állam fenntarthatatlan költsége. Jelenleg a görög állam folyó bevételei messze alatta vannak a folyó kiadásainak, s utóbbiakhoz hozzáadódik az adósságszolgálat is. Ha arról lenne szó, hogy adósságszolgálat nélkül van többletbevétel a gazdaságban, akkor nem lenne akkora gond, mert a hiteltörlesztést megérné átütemezni. Görögország nincs ebben a helyzetben, ezért gyakorlatilag nem volt kiút: a hitelezőknek le kellett mondaniuk a pénzük egy részéről, hogy legalább a maradékot valamikor visszakaphassák. Vagyis az ajánlat az volt: vagy lemondtok a hitel feléről, vagy bukjátok a teljes összeget.

– *Hallottam olyan vélekedést is, hogy az adósságleírás valójában nem rázta meg az érintett pénzügyi intézeteket. Egy erdélyi európai parlamenti képviselő például úgy fogalmazott: „annyi történt csupán, hogy a bankoknak kisebb lett a 2011-re várható profitjuk.” Hogyan kommentálná ezt a kijelentést?*

– Ez a kijelentés megédesíti a kialakult helyzetet. Ezek a nagy bankok valóban nem mennek csődbe az adósságleírástól, ám azért itt hatalmas mínuszokról van szó, amelyeket valamilyen formában pótolniuk kell. Ha most azonnali leírás történne, akkor ezeknek a pénzügyi intézeteknek hirtelen tőkére volna szükségük, amit össze kell szedniük valahonnan, például a hitelezésre szánt összegekből. Gondoljunk például arra, hogy mi történne, ha mondjuk a nagy görög kiterjedtségű Société Générale 20-40 milliárd eurónyi hitelt visszavonna a román piacról.

– *Az adósságleírás mellett a bankoknak 2012 júniusáig kilenc százalékkal növelniük kell a tőkéjüket. Erre miért volt szükség?*

– A feltőkésítésre azért volt szükség, mert úgy tűnik, hogy a bankok működésének jelenlegi követelményrendszere nem nyújt kellő védettséget a potenciális veszteségek esetére, vagyis a bankok egy része erősen kitett a válsághatásoknak. Ha pedig egy banknak likviditásproblémái lesznek, azt valakinek fedezni kell, annyi pénz meg nincsen. Azért kell tehát egy magasabb tőkeszintet meghatározni, hogy a bankok ki tudják védeni ezeket a hatásokat.

– *A kelet-európai államok vezetői (például Románia elnöke és a magyar kormányfő) attól tartottak, hogy a feltőkésítés az országaik rovására történik majd. Vagyis a bankok úgy hajtják ezt végre, hogy elvonják a tőkét a kelet-európai leánybankjaiktól, s így az érintett országokban lefagy a hitelezés. Jogos volt ez az aggodalom?*

– Igen, jogosak ezek az aggályok. Ha egy banknak erősítenie kell tőkehelyzetét, azt két módon teheti meg: bevon új tőkét, vagy csökkenti az eszközállományát. Új tőkét azonban nincs ahonnan bevonni, így csökkentik az eszközállományukat, azaz a hitelállományukat is. Nyilvánvaló, hogy a nyugat-európai bankok nem a hazai piacaikon kezdik meg a hitelállomány bevonását, magukra haragítva a politikusokat és a közvéleményt, hanem a külföldi leánybankjaikhoz nyúlnak, ezzel azonban adnak

egy pofont annak a gazdaságnak, amelyből működő tőkét vonnak ki. Ez tehát reális veszély a román gazdaság esetében is. Egyébként a bankokra nehezedő feltőkésítési kényszer mindenképpen hatással lesz a román gazdaságra: ha nem is csökkentik romániai hitelállományukat a pénzügyi intézetek, növelni biztosan nem fogják. Többletforrás a román pénzügyi piacon nem lesz. Mivel a román gazdasági növekedés 2004–2008 között elsősorban a külföldi bankhiteleknek volt köszönhető, a jövőben a gazdasági növekedés esélyei is csökkennek, az országban megtakarított betétfelesleghez képest az emberek nem költenek, vagyis nincs fogyasztás, s ez sem jó a gazdaságnak. Jelenleg verseny folyik a bankok között a meglévő betétállományokért, ez magasabb kamatokat eredményez, a magasabb betéti kamat viszont magasabb hitelkamatot vezet, ami nem jó a vállalkozásoknak. Ez a folyamat már következménye a feltőkésítésnek. Ellenlépésként a román állam megtehetné, hogy legalább kamattámogatást nyújtson a hazai vállalkozóknak, és a jegybank révén alacsonyan tartsa a kamatszinteket.

– *A Román Nemzeti Bank kormányzója nemrégiben úgy fogalmazott: a bankok történelmi válaszához érkeztek, mert bizalmi válságba jutottak, nemcsak Romániában, hanem mindenütt a világon. Mugur Isărescu a bizalomcsökkenés egyik okának a banki szolgáltatások elszemélytelenedését nevezte. Egyetért a kormányzóval?*

– Teljes mértékben egyetértek. Annak kellene lennie a válság egyes számú tanulságának mindenki számára, hogy hosszú távú ügyfél-bankár kapcsolat nélkül a pénzügyi kultúra halálra van ítéelve. Rendkívüli módon felhígult ez a kapcsolat, több okból is. Egyrészt azért, mert maga a bankszektor is felhígult: 2004–2008 között Romániában megötszöröződött a bankfiókok száma, illetve megduplázódott a banki alkalmazottak száma. Az új alkalmazottak a banki szférán kívülről jöttek: frissen végzett fiatalok, biztosítási ügynökök, pedagógusok, szakmunkások képezték át magukat, akikben nem alakult ki a banki kultúra, nem tudtak magas színvonalú szolgáltatást nyújtani. Mivel a banki alkalmazottak körében nagy, mintegy 25 százalékos fluktuáció volt, ezért nem lehetett számukra megfelelő képzést biztosítani. Tehát a banki dolgozó értékesítési, ügyfélszolgálati színvonala drámai módon csökkent. Ezt kár lenne tagadni. Ugyanakkor azonban az ügyfelek jobban figyeltek a százalékpontos előnyökre, már fél százalékpontért bankot váltottak, ami jó versenyszituációt teremtett, viszont lerombolt egy már kialakult bizalmi szituációt. Ha egy cég velünk együtt nő fel éveken át, ismerjük egymást, ismerjük a menedzsmentjét, a problémáit, a fejlődési ciklusait, akkor sokkal nyugodtabbak vagyunk, mert tudjuk, hogy egy pillanatnyi problémájukat hogyan értékeljük a mérlegükben. Tehát egy hosszú távú ügyfél-bankár kapcsolat teljesen más szituációt jelent, ezek a kapcsolatok pedig megbomlottak az utóbbi időben. A bizalom megromlásában fontos tényező volt a dereguláció. A Román Nemzeti Bank nagyon szoros kontroll alatt tartotta a bankokat 2007-ig, amikor deregulálnia kellett a bankszektort (is). Románia uniós csatlakozása után a jegybank már nem tudta megakadályozni azt, hogy a banki hitelezés elszabaduljon, s ez is hozzájárult az ügyfelek bizalomcsökkenéséhez. Egy deregulált környezet ugyanis csak akkor működőképes, ha a társadalom pénzügyi kultúrája már annyira fejlett, hogy a bankszektor féken tartásához nincs szükség szigorú szabályozásokra. Ez Romániában nincs így. Ez nem azt jelenti, hogy valami baj van az emberek fejében, egyszerűen arról van szó, hogy hiányzik hatvan év a pénzügyi kultúrájuk fejlődéséből. Ezért volt veszélyes, hogy egy elmaradott pénzügyi kultúrára ráküldték a fejlett Nyugat teljes deregulációját, ami egyébként még nyugaton is bajt csinált. Ennek Romániában egyenesen katasztrofális hatása volt. Addig, amíg nőttek a jövedelmek, nőtt a GDP, az emberek tudták fizetni a törlesztő részteleiteket, a banki termékek árát, s abban a pillanatban döbrentek rá, hogy baj van, amikor 2009 táján mindenki berántotta a kézféket, és megállt a gazdaság. A pénzügyi kultúra hiánya abban is

megmutatkozott, hogy a romániai politikusok 2008 szeptemberétől a válság jelei el- lenére sem teremtettek „válságérzést” az emberekben, a 2009-es választásokig azt kommunikálták, hogy Romániába mápedig nem gyűrűzik be a krízis. Emlékszem, hogy a 2008-as karácsonyi időszak volt a legvidámabb az ország történetében, a leg- több költekezéssel, a legtöbb hitellel. A romániaiak rengeteget költekeztek akkor, amikor már nem kellett volna. A nyugat-európaiak már 2008 nyarán alig utaztak kül- földre, látták, hogy válság lesz, mivel van pénzügyi kultúrájuk, a családi költségve- tésüket is átstrukturálták, és csökkentették a kiadásaikat.

– *A bankok kapcsán gyakran teszik szóvá sokan a vezetőknek osztogatott magas prémiumokat és bónuszokat, amelyek szintén a pénzintézetekbe vetett bizalom csök- kenéséhez vezetnek. Hallani olyan bankokról is, amelyeket az állam, azaz az adófize- tők pénze mentett meg a csódtól, vezetők pedig luxusnyaralásra mentek. Mennyire reális ez a jelenség Romániában?*

– A bankárbonuszokat most már az Európai Unió szabályozza, meglehetősen szigorúan. Ez a szabályzat minden európai bankra, így az OTP Bankra is, vezérigaz- gatóként pedig rám is érvényes.

– *Hogyan lehetne helyreállítani az elpárolgott bizalmat?*

– A bizalom kérdése a bankszektorban két szinten is fontos. Egyrészt a bizalom- nak léteznie kell a pénzpiacokon, mert ha a bankok nem bíznak egymásban, akkor ennek a pénzpiaci likviditások és a gazdaság látják kárát, másrészt elengedhetetlen a bankok és ügyfelek viszonylatában. Ez utóbbi területen hosszú távú építkezésre van szükség, ami viszont rendkívül komoly képzési és fejlesztési igényeket is maga után von. A pénzügyi kultúra növekedése és fejlesztése legalább olyan fontos, mint bármilyen más kulturális eredmény, és része a modern világnak. Ehhez pedig még jó pár évre lesz szükség.

– *A romániai bankok a 2009-es évet még 200 millió euró nyereséggel, ám a 2010- es évet – összességében – több mint százmillió euró veszteséggel zárták, a harmadik negyedévi adatok pedig előrevetítik, hogy 2011-ben még nagyobb lesz a veszteségük. Utoljára 1999-ben zárta az évet mínuszban a hazai bankszektor. Összefüggésben áll a negatív pénzügyi mérleg a bankokba vetett bizalom csökkenésével?*

– Egyáltalán nem, ezek a veszteségek a korábbi időszakokhoz kötődnek, amikor pezsgett a romániai pénzpiac, rengeteg hitelszerződés született. A bizalomvesztéssel legfennebb úgy áll összefüggésben, hogy az emberek most kezdik elolvasni a banki szerződések apró betűs részeit. Sok bank belefoglalt a szerződéseibe olyan rejtett költségeket, amelyeket korábban az emberek láttak ugyan, de nem igazán értették és nem is érdekelte őket. A válság óta azonban ez számukra jelentős tehertöbbletet jelent, nem tudták törleszteni a hiteleket, innen származott a bankok vesztesége. Tudni kell, hogy Romániában 2008 előtt európai szinten mérve is rendkívül jó volt a hitelminőség, igen alacsony volt a megkésített hitelek állománya, most pedig ren- dkívül magas. Ennek több oka is van. A belső és a külső válság együttes fellépése, az ingatlanpiac összeomlása, a munkanélküliség növekedése és a lej leértékelődése egy- szerre okozzák ezt a problémát. Nagyon sok bank 2009–2010-ben mindössze egyszá- zalékos kockázati költséggel számolt, mintha nem is lett volna válság. Az állomá- nyok újraértékelését háromévente kell elvégezni, így e bankok számára most jött el az igazság pillanata. Azok a pénzintézetek, amelyek nem jártak el óvatosan, és nem képeztek tartalékokat a válságban adódó veszteségek kivédésére, 2009-ben vagy akár még 2010-ben is kimutathattak szép profitokat, ám 2011-ben már megfizették ennek az árát.

– *Az OTB Bank Románia miért nincs ebben a helyzetben?*

– Nekünk 2010-ben veszteségeink voltak, amit az okozott, hogy mi megképeztük ezeket a tartalékokat. A bankszektor alapjáraton, működési költség szintjén nyeresé-

ges, a veszteséget a hitelezési veszteségek okozzák. Mi már 2009-ben elkezdünk tartalékolni, 2010-ben a tartalékainkat növeltük, így 2011-ben már visszatérhettünk a korábbi tartalékolási szintre, ami még mindig sokszorosa a 2008-asnak. Így azt mondanám, hogy a problémát 2010-ben „kilapátoltuk”, és sokkal nyugodtabban vártuk a 2011-es évet. Hogy számokat is mondjak: az OTP bankcsoport politikája az, hogy a késett hitelek 70 százalékára képez tartalékokat. Ez azt jelenti, hogy ha végleges leírásra kerül sor egy hitelnél, akkor mi már egészen nyugodtak vagyunk, többletvesztéstől nem kell tartanunk, mert harminc százalékot azért már bármilyen fedezet – például ingatlan – ér. Más bankoknál más a gyakorlat, a fedezettségi ráta húsz és száz százalék között változik, a miénk kiemelkedően magas. Innen az OTP Bank Románia tavalyi vesztesége is, mert ezt a rátát betartjuk. Más bankoknál, ahol ez a ráta sokkal alacsonyabb, előbb-utóbb eljön az igazság órája, és meg kell fizetniük az árát. Amikor egy bank lezár egy hitelezési aktát, és eladja a mögötte szereplő ingatlant, mert már nem tud fizetni az ügyfél, akkor két lehetősége van: vagy képezett mögötte egy tartalékot, s akkor nem képződik addicionális vesztesége, vagy pedig nem, és akkor egy lökésszerű veszteség éri. Ez történik most a görögöknek hitelező bankok egy részénél.

Kérdezett Cseke Péter Tamás

